

KÖNYVTÁRI Híradó

XXIX. ÉVF.

1985. DECEMBER

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

Boldog Új évet!

Szerkesztő bizottság:

dr. Csoma Mihályné, Friedrich Lajosné,
Hegedűs Zsuzsanna
Mezey László Miklós szerkesztő
Mikó Zoltán, Sántháné Antal Sára
Weisz Sándorné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta

Ára: 2,50 Ft

Előfizetési díj egy évre: 30.-Ft

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Táskaszám:

FSZEK 85/572

Eng. szám: III/UHB/30/1981

ISSN 0139-1917

PESTLŐRINC ÚJ KÖNYVTÁRA

A kerületi Tanács VB képviselőjében nagyon sok szeretettel köszöntöm a megjelent kedves vendégeket, mindazokat, akik a Gyermekkönyvhét alkalmából megrendezett ünnepi műsorsorozat megnyitójára és a Havanna lakótelep gyermekkönyvtárának átadására ma ide eljöttek.

Mindig nagy öröm számunkra egy új létesítmény átadása, de külön öröm, ha ez a kulturát, a művelődést fogja szolgálni.

Kerületünknek ebben a részében, a Havanna és a KISZ lakótelepen közel 6000 általános iskolás gyermek van. A lakosság és a nagy gyermeklétszámu iskolák kérését teljesítettük, amikor a Csontváry u. 32. számú lakóépület árkádjának beépítésével egy korszerű gyermekkönyvtárat alakítottunk ki. A könyvtár beruházója a kerületi Tanács Pénzügyi és Tervosztálya, kivitelezője pedig az INORG Gmk volt.

Teljes területe 170 négyzetméter, ahol olvasó, könyvkölcsönző és raktárhelyiségek találhatóak. A beruházás összes költsége 1.433.000 forint volt. 10 ezer kötet könyvvel kezdi meg a kölcsönzést a mai napon a könyvtár, de olvasóinak ellátásában az új főkönyvtár 80 ezer kötetes állományára támaszkodva végezheti munkáját.

Ma, amikor egyre-másra a könyvkiadás, a könyv olvasás válságáról beszélnek, nem kell hangsúlyozni, milyen jelentősége van és lesz ennek a gyermekkönyvtárnak. A lakótelepeken élő gyermekek szabad idejének hasznos eltöltéséhez nyújt segítséget és lehetőséget az a sok színes gyermekrendezvény, amelynek már a mai nap is tanui lehetünk. Az irodalmi műsorok, a könyvek kölcsönzése, a helyben olvasás-tanulás segítik majd a környező iskolák oktató-nevelő munkáját.

Kerületünk lakossága a könyv olvasás, a könyvkölcsönzés tekintetében méltán foglal el a fővárosban igen jó helyet. Hiszen köztudott, hogy a könyvforgalom a főkönyvtárban jó átlagu. Ez még akkor is úgy volt, amikor nagyon mostoha körülmények között dolgozott a régi szükséghelyiségben.

Szemléltői és részesei lehettünk a főkönyvtár átadásának, és most pár hónap után már birtokba vehetjük gyermekkönyvtárunkat. Amikor a lakosság boldog tulajdonosként átveszi ezt a szép, izléesesen berendezett és jól felszerelt könyvtárat, köszönetet kell mondanunk azoknak, akik lehetővé tették a megnyitást: a Tanács Pénzügyi és Tervosztályának, mint beruházónak és a kivitelező INORG Gmk-nak, akik határidőre végezték el feladatukat,

valamint a Fővárosi Szabó Ervin könyvtár vezetésének és dolgozóinak, akik "felöltöztették" és berendezték a helyiségeket.

A jelenlevők szemlélői és lelkes részei lehetnek a felhalmozott sok és szép értéknek, melynek használatát az e körzetben élők és lakók fogják igénybe venni az elkövetkezendő időben. Kicsit "ujj" típusúnak mondanám a könyvtár szerepét, hiszen felvállalta főkönyvtárunk irányításával, hogy szinte egy kis művelődési központ legyen. Mert a könyvkölcsönzésen, olvasáson túl irodalmi műsort, zenés műsort, kiállítást szervez, komoly programot hirdet. Ezért köszönetet érdemel a könyvtár vezetése, és reméljük, hogy további elképzeléseik még sok kellemes órát, percet szereznek a művelődni vágyóknak, kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

Gorkij mondta: "Szeressétek a könyvet, a tudás forrását!" Igen egyszerű, de mégis sokat kifejező mondás ez. Gyermekeinknél pedig többszörösen sokat jelent. A könyv olvasás szeretete, rendszeressége juttatja el tanulóinkat a gondolkodás csodálatos képességé-

hez, az összefüggések felismeréséhez, a jó és rossz különbségének megértéséhez.

"Őh ne mondjátok azt, hogy a Könyv ma nem kell, hogy a Könyvnél több az Élet és az Ember: mert a Könyv is Élet, és él, mint az ember - így él: emberben könyv, s a Könyvben az Ember." - írta Babits Mihály. Ennél szebben, azt hiszem, kifejezni sem lehet a könyv, az olvasás szeretetét, értelmét és szükségességét.

Kérem, nézelődjenek, keressenek, kutassanak a könyvek bő kínálatában, reméljük, hogy gyermekeink is megtalálják a megfelelő irodalmat és még sok kellemes órát, percet szerezhetnek maguknak a művelődni vágyók.

E gondolatokkal nyitom meg a gyermekkönyvtárat és ezzel átadom rendeltetésének.

(Elhangzott: 1985. december 4-én a FSZEK XVIII/2. sz. gyermekkönyvtárának megnyitósakor.)

Szöllősy Antalné
a kerületi Tanács VB elnökhelyettese

A KAZETTAKÖLCSÖNZÉS TAPASZTALATAI III.

A XIX. kerületi főkönyvtárban

Julius utolsó napjaiban kezdtük zenei részlegünkben kazetták kölcsönzését. Fél év még nem elegendő ahhoz, hogy igazán komoly tapasztalataink lehetnének - közrejátszik ebben a nyár mérsékelt forgalma is - de néhány olvasói igényt, kérést, véleményt már megemlíthetünk.

Jelenleg műsoros kazettáink száma összesen 250 db, ebből 171 db a kölcsönözhető felnőtt állomány, 41 db a kölcsönözhető mese-, illetve gyermekirodalmi felvétel, 38 db a prézensz hangzóanyag. A számokból is kiderül, hogy még korántsem tudunk bő választékot nyújtani olvasóinknak. Állományunk jelentős része a "Diákkönyvtár hangszalagon" sorozatból áll, ezek között igen jó ismeretterjesztő műsorok, valamint kötelező olvasmányok találhatóak, melyek felkeltették olvasóink érdeklődését. Az eddigi véleményeket figyelembe véve, a későbbiekben fel kell vennünk a kapcsolatot olyan könyvtárakkal, ahol rádióadásokat is felvesznek, mert nagy igény volna például irodalmi alkotások hangjáték változatára. Több ízben kértek nyelvlecke anyagot kazettán. Ha anyagi helyzetünk engedi, ugyancsak átjátszással ezt a problémát is megoldjuk.

Nem feledkezhetünk meg a könnyűzenéről sem. Tudomásul kell vennünk, hogy elsősorban a könnyűzenét keresik, a komolyzene csak olvasóinknak kisebb hányadát érdekli. Felvettük a kapcsolatot több kerületi könyvtárral, ahol nivós könnyűzene található, és vállalták, hogy azokból felvételt készítenek könyvtárunknak.

Gyermekolvasóink (számuk jelenleg 1400) igényeit egyelőre alig tudjuk kielégíteni. Ha figyelembe vesszük, hogy mindössze 41 db kazettából választhatnak, ez annyi mint csepp a tengerben. Itt komoly változtatásra van szükség, ha azt akarjuk, hogy az egyik leghálásabb olvasócsoporthoz ne csalódjunk. Ezért szintén igénybe vesszük más könyvtárak segítségét - különösen azokét, ahol van választék - és átjátszást kérünk a gyermekirodalomból. Jelenleg azt tehetjük, hogy korlátozzuk a kölcsönzést, és csak két kazettát adunk egy gyermeknek.

Sikere van a kazettakölcsönzésnek azért is, mert sok olvasónk csak kazettás magnóval rendelkezik; ezenkívül, akinek jó minőségű, márkás lemezjátszója van, nem szívesen kölcsönöz olyan hanglemezt, melynek állapota - enyhén szólva - kívánnivalót hagy

maga után. Sajnos, akárhogy igyekszünk, nem tudjuk megakadályozni, hogy a lemezeket ne karcoltan, összefogdosva hozzák vissza, pedig már több ízben kértünk kártérítést vagy megfizettettük a hangzóanyag árát.

A forgalmi adatokról azért nem írok részletesen, mert megfelelő választék híján, nem tükrözhetik a valóságot. Augusztusban 16 db felnőtt és 42 db gyermekkazettát kölcsö-

nóztunk, ez az adat egyáltalán nincs szinkronban az igényekkel, sokkal többet választának, ha volna miből.

Összegezve, mindenképpen jó lenne, ha elsősorban a kölcsönözhető állományt kazettán biztosítanánk, kevésbé rongálódik, mint a hanglemez, és az olvasók igénye is számottevő.

Gulyásné Póka Mária

EGY KISZ TÁBORRÓL

avagy hogyan lehet még mélyebbre süllyedni

FÓRUM

Ismét megterveztük és megszerveztük a háromnapos KISZ vezetőképzőtábort. A helyszín Királyrét, az időpont november 15-17. volt. Ezuton is szeretnénk köszönetet mondani az intézet vezetőségének, hogy a beutalót elintézte, valamint Babákné Kálmán Mariannak a szakszervezet részéről és Maruszkai Józsefnek, hogy a három nap alatt munkánkat segítették.

Ezzel tulajdonképpen az összes pozitívumot elmondtam a táborral kapcsolatban. Azt, hogy az ellátás kitűnő volt és a kiszolgálás nagyszerű, nem számítható a FSZEK KISZ szervezete érdemei közé.

Az, hogy a jelenlegi hat tagu vezetőséget 1, azaz egy fő képviselte, hogy a hét csoportvezetőből ird és mond kettő jelent meg: mindent elmond az aktivitás mértékéről. Még szerencse, hogy a vezetőségen kívül meghívott KISZ tagok közül ketten megjelentek! Elgondolkoztam, mi lett volna, ha nem elsősorban a vezetőség részére rendezzük a továbbképzőtábort, akkor milyen a részvételi arány? Ma már tudjuk, hol hibáztunk. Még inkább kellett volna a KISZ tagság részéről a részvételi arányt növelni, azaz még több nem vezető beosztású KISZ tagot lehívni.

Így a tábor eredeti célja irreálissá vált. A továbbképzés céljából megszervezett és videoteknikával segített, kiscsoportos szociológiai, szociálpszichológiai és egymást, valamint az önmegismerést elősegítő játékokat rossz hatásokkal tudtuk csak lejátszani. Egy tizenöt résztvevőre tervezett játék hat taggal nem érheti el a célját, bár információt így is nyújtott a szórakozás és élvezet mellett. A szakszervezeti

vezetőség részéről köztünk levő ifjúsági felelőssel is - bár sok mindenben közös álláspontot alakítottunk ki, ami a jövőre nézve igen jó - nem tudunk konkrétumokban megállapodni, hisz egy ember véleménye nem helyettesítheti hat vezető együttes döntését.

Levonva a konzekvenciákat és eltérve Királyréttől egy kicsit, elmondhatjuk, amíg a KISZ tagság a vezetőségre mutogat, hogy nincs program, nincs érdekvédelem, nincs semmilyen közösségi élet, és a vezetőség a tagságra, hogy nincs érdeklődés, sőt közömbösség van, és ezért lehetetlen bármit is szervezni, nem fordul a tagság panaszai-val-bajaival a vezetőséghez. Pedig az ifjúsági törvény rendkívül tág lehetőségeket biztosít, és életet csak ott lehet kialakítani, ahol érdeklik egymást az emberek és hajlandóak is egymásra időt áldozni. Amíg csak ez fog folytatódni, nemcsak tehetetlen lesz KISZ szervezetünk, hanem teljesen életképtelen is.

Mégis a tábor annyi eredménnyel járt, tudjuk már, hogy hogyan nem lehet, hogyan nem szabad tovább csinálni! Kérjük épp ezért a tagságot, valamint a jelenlegi vezetőséget, hogy január 22-ig, a beszámoló- és új KISZ vezetőség választó taggyűlésig gondolkozzék el az anarchikus állapot megszüntetésének lehetőségein, egyáltalán a ma FSZEK-KISZ szervezetnek nevezett szervezetlen káoszon, és ott a taggyűlésen akár szóban, akár írásban, névvel, de, ha fél, név nélkül adja elő véleményét, mondja el elképzelését az új vezetőség tagjainak.

- g. z. -

FIGYELEM!

Az 1986. évi SZOT üdülési beutalók listáját következő számunkban közöljük.

AMERIKÁBÓL JÖTTEM...

Majdnem öt hét alatt negyvennyolc könyvtárat és könyvtári intézményt látogattam meg az Egyesült Államokban ez év őszén, az USIA (az Egyesült Államok Tájékoztatási Ügynöksége) vendégeként. Miről beszéljek e rövid beszámolóban? Mit válasszak a rengeteg élményből? Minek adjak hangsúlyt a kiemeléssel? Tul sok könyvtárat láttam, tehát tapasztalataim szükségképpen felületesek. (Igaz, ezt némiképpen ellensúlyozza az előzetes felkészülés és a kapott dokumentumok utólagos áttanulmányozása. Egy részük ugyan még meg sem érkezett!) Ezzel szemben sok hasonló intézményt láttam, tehát egy-egy kérdésről széleskörű áttekintést szerezhettem. Pótolhatja-e a hiányzó mélységet a tágabb horizont?

A legnagyobb biztonsággal a nagyvárosi könyvtárakról nyilatkozhatok, hiszen ezekből láttam a legtöbbet. Olyan városok könyvtárain sétálhattam végig, beszélhettem vezetőikkel és munkatársaikkal, mint Baltimore, Cleveland, Chicago, St. Louis, San Francisco, Dallas, Philadelphia, New York. Ez utóbbi városban a New York Public Libraryn kívül meglátogattam Brooklyn és Queens központi könyvtárát is. Több helyen néztem fiókkönyvtárakat.

A nevek ismerősek Szabó Ervin "emlékiratából": példájukat, eredményeiket, módszereiket már 1910-ben érvként használta a budapesti nyilvános könyvtárért folytatott hadakozásaiban. Több olyan intézményben jártam, amelyekkel évtizedek óta szakmai kapcsolatban vagy csereviszonyban vagyunk, pl. a Columbia University, a Library of Congress, University of Columbia, Berkeley, ISI Philadelphia stb. Találkoztam olyan kollégákkal, akik az INTAMEL 1981. vagy az IFLA 1972. évi konferenciáján jártak nálunk.

Az említett könyvtárak mind tekintélyes, "klasszikus" intézményei az amerikai, sőt a nemzetközi könyvtártudomány. Épületük általában régi, multszázadi vagy e század elejéről való; "amerikai méretű", tehát a mi fogalmaink szerint óriási. A mai izlésnek kissé tuldiszítottak, rengeteg a könyv, az olvasás, az irodalom fontosságát hirdető ékitményekkel és felirattal. Kivétel a dallasi városi könyvtár ultramodern épülete, amelyet két éve építettek. - 32 millió dollárért! Elrendezésük, szakrészleges osztályozásuk és raktározásuk TO vagy a Library of Congress szakrendszere alapján történik. Feldolgozásukat,

kölcsönzési nyilvántartásukat és tájékoztató munkájukat számítógéppel végzik. A beszerzést és a feldolgozást a hálózat számára mindenütt központosítottan végzik.

A klasszikus külső és a hagyományos (a szakrészleg ott már hagyományosnak számít) elrendezés mellett ezek korszerű, a fejlődéssel lépést tartó könyvtárak. Mindenütt van hanglez- és kazetta-kölcsönzés (helybenhallgatási lehetőség viszont nem mindenütt), videokölcsönzés, közhasznú információ, de vállalkoznak angol nyelvoktatásra spanyolajku bevándorlók számára, 200-300 adatbázis alapján számítógépes információt szolgáltatnak és állományukat COM katalóguson tárják fel. A városok legtekintélyesebb közművelődési intézményét jelentik és rugalmasan alkalmazkodnak a változó igényekhez. St. Louisban például a fiókok nyitvatartási ideje lényegesen hosszabb a központi könyvtárénál, hiszen a városközpontban a hivatalok bezárása után nem tartózkodik senki. És egy apróság: minden központi és fiókkönyvtár bejáratánál található egy postaládászerű gyűjtőláda, ahová a nyitvatartási időn túl érkezők dobhatják be a visszahozott könyveket.

Amerikai kollégáink ószintén érdeklődtek országunk (nekik kissé távoli, ismeretlen világ vagyunk, amelyről nem sokat tudnak) és szakmai dolgaink iránt. A többféle könyvtárbemutatói módszer közül nekik is, nekem is az volt a legszimpatikusabb, amikor az épületen való végigsétálás előtt vagy után leültünk a könyvtár osztályvezetőivel (általában egy csésze kávé mellett) és nemcsak én kérdezhettem, de ők is. A gyermekkönyvtáros, a személyzetis, vagy a gyarapítási osztály vezetője megkérdezte, hogy nálunk hogy csinálják az ő dolgát. A szó szoros értelmében vett eszmecsere alakulhatott így ki.

A tanulmányut fő célja a könyvtárak megismerése volt. A tapasztalatok feldolgozása és lehetséges hasznosítása hosszú időre ad feladatokat. A fentiekben csak egy kis izelítőt adhattam abból, amit láttam. De a könyvtárakon kívül az egy hónap alatt láthatam olyan természeti szépségeket is, mint a kaliforniai óriásfenyők erdeje, vagy a Niagara-vizesés és néhányat a hiresen gazdag amerikai muzeumok közül. A tanulmányut, a szakmai tapasztalatok mellett ezért is felejthetetlen élmény volt.

Kiss Jenő

KÓHALMI BÉLA BIBLIOGRÁFIA 1895-1984.

Bp. 1985. FSZEK-OSZK-KMK.

Régi adósságát törlesztette a magyar könyvtárügy, amikor Kóhalmi Béla születésének százéves évfordulójára 1984-ben elkészült a műveit és a róla szóló irodalmat magába foglaló bibliográfia. A kötet egy évvel később a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ gondozásában, Fülöp Géza szerkesztésében és előszavával jelent meg.

A Kóhalmi-bibliográfia két korábbi kéziratosszeállításra támaszkodik. Az egyik forrás Kóhalmi Béla saját maga elkezdte, majd Tiszay Andor által folytatott gyűjtése, a másik pedig a Kósa Zsófia által kezdeményezett és Lakatos Éva révén kibővített és összeállított bibliográfia.

A kiadvány gyűjtőkora a teljességre való törekvés mellett Kóhalmi Béla bibliográfiai elveit és gyakorlatát követte, amikor két területen szelekciót alkalmazott: kihagyta a Rádió Újságban 1937. és 1944. között megjelent írások közül az efemer, nem időtálló közleményeket, valamint ugyanígy indokoltan nem kaptak helyet az összeállításban azok a Kóhalmira vonatkozó közlemények, hírek, amelyek említik ugyan nevét, de nem kifejezetten róla szólnak. Az összeállítás a szerző eddig ismert oeuvre-jét elsősorban az emigrációban írt írásainak regisztrálásával gazdagította.

A bibliográfia az írásokat időrendben közli. Az egy éven belül megjelent publikációkat három kategóriába sorolta: az A-val jelölt tételek Kóhalmi önállóan megjelent munkái és az általa fordított és szerkesztett művek, illetve periodikák, a B-vel ellátottak a gyűjteményes kötetekben és periodikákban közreadott írások (tanulmányok, cikkek, ismertetések, kritikák) és a vele készített interjúk; a C-vel jelzettek pedig a Kóhalmira vonatkozó írások.

Az összeállítás annotációt, kiegészítést ritkán és csak akkor közöl, ha a tartalomról a cím nem ad kellő információt. A kötetben néhány, Kóhalmi életének különböző állomásaihoz kapcsolódó fényképet, illusztrációt találunk.

A bibliográfiát több hasznos összeállítás egészíti ki. A könyv elején találjuk Kóhalmi Béla életének és munkásságának rövid

áttekintését, továbbá az általa használt álnévek felsorolását, megjelölve, hogy azokat mikor és hol használta. A kötetet a feldolgozott periodikák jegyzéke és a névmutató zárja.

Kóhalmi Béla a magyar könyvtártudomány és könyvtárügy, de egész művelődésügyünk kiemelkedő egyénisége volt. Hosszu, sokoldalú, tevékeny élete során maradandót alkotott a könyvtári diszciplínák szinte mindegyikében, de különösen a bibliográfia és könyvtártan területén. Tanításairól az elmúlt években mintha kissé megfeledkeztünk volna, nem hasznosítottuk kellően azt a gazdag forrást, melyet ránk hagyott. A most közzétett forrásértékű bibliográfia méltó tisztelgés Kóhalmi Béla emléke előtt, és ezen túlmenően a szerkesztő és a kiadók dicséretes szándékának megfelelően remélhetően új kutatások ihletője is lesz.

Szabó Sándor

A GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

A II/2-es fiókkönyvtárban november 5-én "Ki tud többet a Nagy Októberi Szocialista Forradalomról?" címmel rendeztek vetélkedőt. 12-én és 13-án meséket hallgattak a harmadik, illetve a negyedik osztályosok.

A Budenz utcai könyvtárban októberben hat alkalommal foglalkoztak az ősze. Öt-ször tartották könyvtárbeutató foglalkozást. 13-án és 19-én buvárkodtak a könyvtárban a gyerekek. Október 29-én az ókori világ hét csodájával ismerkedtek.

A Dömös utcai könyvtárban november 5-én mesélő versenyt rendeztek.

A Füst Milán utcai könyvtárban nagycsoportos óvodások részére tartottak játékos könyvtárbeutatót november 14-én. November 27-én a második osztályosok vettek részt a télről szóló komplex összefoglaló órán. November 28-án Petrovác Istvánnal volt író-olvasó találkozó.

A Lehel utcai könyvtárban november 5-én a Grimm-mesék birodalmába vándoroltak el a gyerekek. November 12-én került sor a "Móricz és én" című kiállítás megnyitójára. Bevezetőt dr. Szij Rezső művészettörténész mondott. Az eseményen jelen volt az író leánya, Móricz Virág is. (Az eseményről e számunkban részletes beszámolót közlünk.) November 19-én verset tanultak. 22-én Móra Ferenc írásaival foglalkoztak az irodalmi szakkör tagjai.

A XVII/2-es könyvtárban október 2-án és 24-én katalógusjátékot játszottak. Október

30-án a könyvkeresést gyakorolták. A hónap utolsó napján nagycsoportos óvodások ismerték meg a könyv utját a megírástól a könyvtárig.

A FELNÓTT KÖNYVTÁRAKBAN

A VII. kerületi főkönyvtár szakolvasótermében november 11-én Arany János balladáival, illetve az avantgard művészeti irányzatokkal foglalkoztak a Vámos Ilona Szakmunkásképző Intézet esti-tagozatos tanulói, illetve a Madách Gimnázium negyedikesei. November 12-én a Madách Gimnázium egy újabb negyedikes osztálya ugyancsak az avantgard irányzatokat "tűzte napirendre."

A Böszörményi uti könyvtárban november 13-án - összevont történelem óra keretében - Biegelbauer Pál az eretnek mozgalmakról tartott előadást a Táncsics Gimnázium tanulói részére.

A Dagály utcai főkönyvtárban november 12-én és 18-án Kőrösi Csoma Sándor életével foglalkoztak. 15-én és 22-én a helyes beszéd, a beszédhibák javítása volt a Közgazdasági Szakkör tagjainak "műsorán". November 18-án, 22-én, 26-án és 29-én könyvtárbeutatót tartottak a Gyors- és Gépiró Iskola elsőéves tanulóinak. November 28-án a Katona József Szakközépiskola diákjai a romantika fogalmával ismerkedtek a képzőművészetben és a zenében.

- Y - R

LÁTOGATÁS

Két vendég érkezett Finnországból: Maija Berndtson, a Finn Könyvtár Egyesület főtitkára, aki megismerkedett a központ és a Patakyl téri könyvtár tevékenységével, és Marjaana Karjalainen városi könyvtárigazgató Poriból, aki a két könyvtár cserekapcsolatainak kialakításáról folytatott megbeszéléseket.

Magyarországi szakmai gyakorlatuk keretében norvég könyvtárszakos főiskolai hallgatók jártak a központban és a Dagály utcai könyvtárban, egy svéd diákcsoport a központot és a kőbányai könyvtárat látogatta meg.

Az ifjúsági írók magyarországi megbeszélésére érkezett résztvevők közül Siv Widerberg svéd írónő, továbbá finn írók, gyer-

mekkönyvtárosok egy csoportja ismerkedett a kőbányai könyvtár munkájával.

Krasimira Papazova, a szófiai Kirill és Metod könyvtár munkatársa a IX. kerületben az állomány új kihelyezési rendjét, a X. kerületben az artotékát tanulmányozta.

Marianne Jonczek, a berlini Könyvtártudományi Intézet munkatársa a központban és a Kertész utcai olvasóteremben járt.

Ugyancsak a központi könyvtárral ismerkedett Morris West, az ausztráliai Nemzeti Könyvtári Tanács elnöke.

Valentina Simjakowitz városi könyvtárigazgató és Krisztina Kuzminska-Jaza, a lengyel művelődési minisztérium munkatársa megtekintette a központi könyvtárat és igazgatási kérdésekről tájékozódott.

"MÓRICZ ÉS ÉN"

Immár ötödik alkalommal került sor az "... és én" című sorozat új rendezvényére, az idén Móricz Zsigmond műveivel foglalkoztunk. A sorozattal az a célunk, hogy fokozzuk az irodalmi élmények hatását a XIII/3-as könyvtárba látogató gyerekekben. Ezt a társművészetek közül a képzőművészet segítségével igyekszünk elérni. S ennek következményeként remélhetően növekszik a gyerekek esztétikai érzéke, befogadóképessége, s szellemileg is nyitottabbá, fogékonyabbá válnak mindazok, akik a pályázatokon évek óta részt vettek, részt vesznek.

Ismert tény, hogy - a több oldalról megnyilvánuló nevelési folyamatban - a gyerekek mindent hajlandók átvenni, magukévá tenni. A kérdés: mit adunk a kezükbe? Meggyőződésem, hogy Móricz Zsigmond művei most és így közelebb kerültek hozzájuk.

Az előkészítés, a felkészülés időszakában - az egyéni és csoportos foglalkozások, megbeszélések alkalmával - bemutattam Móricz műveit, s felkeltettem irántuk a szükséges érdeklődést. Ezután a gyerekek maguk választották ki az író regényei, elbeszélései, novellái vagy versei közül azt, vagy azt a részletet, amelyet - elképzelésük szerint - illusztrálni akartak.

Természetesen a gyerekekkel való egyéni és kiscsoportos foglalkozások során, a művek ajánlásakor figyelembe kellett vennünk egyéni sajátosságait, életkorukat, fejlettségi színvonalukat, olvasási készségüket.

Móricz műveinek részletesebb megismerésével annak szereplői is közelebb kerültek hozzájuk. Betekintést nyertek az író ábrázolta világba, de illusztrációs munkájuk során önálló gondolataikat, elképzeléseiket valósították meg. S technikai megoldásaik is (ceruzarajz, szinesceruza, toll, filctoll, pasztell, zsirkréta, vízfestmény, kollázs, kerámia) sokféle voltak.

A "Móricz és én" pályázaton összesen száznegyvennégyen - közöttük 14 középiskolás, 122 általános iskolás tanuló és 8 óvodás kisgyerekek - vett részt, akik az író 22 művét illusztrálták. Ezek közül említsünk meg néhányat: Iciri-piciri; A török és a tehének; A kismalac és a farkasok; Mese a zöld fűvön; Barbárok; Rózsa Sándor; A nehéz kétgarasos; Légy jó mindhalálig; A kis kuruc; Hét krajcár; Árvácska; Erdély; Első nap az iskolában stb.

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR
XIII/3-as GYERMEKKÖNYVTÁRA

szeretettel meghív

"MÓRICZ ÉS ÉN"

című

kiállítás megnyitójára

1985. november 12-én du. 15 órakor

Bevezetőt mond:

GERGELY AMÁLIA

a XIII. kerületi Úttörőház igazgatója

A kiállítást megnyitja:

DR SZÍJ REZSÓ

Rendezte: Fenyves Mária

A kiállítás helye:

XIII. ker. Úttörőház, Dagály utca 15/a

Látogatható naponta 8-18 óráig
november 30-ig

A kiállításra november 12-én délután 15 órakor került sor - mint minden évben - a XIII. kerületi Úttörőházban, ahol több mint háromezren voltak jelen a megnyitón; közöttük mintegy 15 pedagógus, számos felnőtt kísérő - szülő, nagyszülő, az alkotó gyerekek és osztálytársaik.

A bemutatott alkotásokat Zsoldos Vera grafikusművészből, dr. Szij Rezső művészettörténészből és e sorok írójából mint a kiállítás rendezőjéből álló zsűri bírálta el, minősítette; meghatározva azt is, hogy kik érdemelnek elismerő oklevelet, könyvjutalmat. Tizenkét gyerek kapott oklevelet és könyvjutalmat, további tizenkettő pedig egyéb ajándékot.

A zsűri külön díját Csinkov Barbara és Sinka Margit kapta, akik az öt éve tartó sorozat első kiállításától kezdve kimagasló alkotásokkal vettek részt közös munkánkban és jelenleg már középiskolások, első, illetve második osztályosok.

A megjelenteket Gergely Amália, az Úttörőház igazgatója köszöntötte. Idézek a

beszédéből: "Úttörőházunk kiemelkedő eseményei közé tartoznak azok a találkozások, amelyek közvetett módon váltak és válnak egy-egy alkotó és a gyerekek kapcsolataivá. Hogy mit jelent ma számunkra a művész személyisége, alkotó életutja, hogyan eleve- nedik meg, mit mond és ad ma nekik kultur- történetünk kiemelkedő személyisége. E ki- állítás, amely már az ötödik az "... és én" sorozatban, reprezentálja, hogy gyermekeink szeretettel, értelemmel és érzelemmel vál- tak hagyományaink ápolóivá, a művészet és a kultúra továbbvivőivé."

A megnyitó műsorában óvodások verse- ket mondtak, a "Rektor bácsi" című elbeszé- lésből részletet Nagy Ágnes VIII. osztályos tanuló olvasott fel, Bach Kis zongoradarabját Hámori Márta adta elő, aki IV. osztályos ta- nuló, a két gitárszámot Csinkov Barbara I. gimnazista játszotta.

A kiállítást dr. Szij Rezső művészet- történész - a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének elnöke - nyitotta meg, ahogy

az előzőeket is. Részlet a beszédéből: "... Számomra ez a legszemrevalóbb és a ren- dezői munkát tekintve is a legjobb; művészi értéke ugyancsak nagyobb, mint az előző é- vekben volt. Fenyves Mária időtálló műve- ket adott a gyerekek kezébe és - a pedagó- gusokkal összefogva, együttes munkával - születhetett meg ez az eredmény."

Köszönet illeti Gergely Amáliát, a XIII. kerületi Úttörőház igazgatóját, aki már öt esztendővel ezelőtt felismerte a sorozatban rejlő esztétikai és a sokoldalú nevelés lehe- tőségeit, helyet adott a kiállítások rendezé- sének, munkájával közvetlenül hozzájárul an- nak sikeréhez, sőt az ajándékok egy részét is biztosítja.

A kiállítás 1985. november 30-ig volt látogatható. A Magyar Rádió a megnyitón készült felvételt a Kossuth adó műsorában november 21-én a "Révkalauz" című adásá- ban közvetítette.

Fenyves Mária

KRÓNIKA

Intézményünk három fénymásoló gépet kapott, így három főkönyvtárunk (VII. kerüle- ti szakolvasóterem, X. és XI. kerületi) meg- indítja a másoló szolgáltatást, amelyet a kör- nyező kerületek könyvtárai is igénybe vehet- nek. A főigazgató 3/1983. sz. intézkedésének kiegészítéseként írásban szabályozni fogják a főkönyvtárak másolási tevékenységét.

A IX. kerületi főkönyvtár szakmai bemu- tatót tartott az állomány kihelyezés új módjá- ról. A Lumumba utcai XIV/3. számú könyv- tár - ezévből bevezeti az új állományrendezést.

Év végén sor kerül a XVII. kerületi Pé- celi uti könyvtár műszaki átadására.

A XX. kerületben az érintett szervek, intézmények között megbeszélés folyt egy új, ún. kettős funkciójú könyvtár kialakításáról. A megnyitásra várhatóan 1986 augusztusában kerülhet sor.

A II. kerületben a szakfelügyeleti vizsgálat lezárult, az V. és a X. kerületben most kezdő- dik el.

A központi könyvtár tetőzetének javítási munkálatai az idén nem fejeződnek be, áthu- zódnak 1986-ra. A jelenleg fennmaradt össze- get a hálózat és a központi könyvtár sürgős festési munkáira fordítják.

A szociológiai dokumentációs osztály szá- mitógépes szolgáltatásához tárgymutató készült, melyet kiküldtek a megrendelőknek.

Időtálló kiadványainkból - amennyiben a megjelenéstől számított fél év alatt elfognak - utánnomást kell készíteni.

A FSZEK Évkönyveinek főszerkesztője Kiss Jenő főigazgató. A szerkesztő bizottság tagjai: Báthory János (szociológiai osztály), Faragó Tamás (Budapest-gyűjtemény), Gál Györgyné (igazgatási csoport), Kopcsay Ágnes (VII. ker. főkönyvtár), Maruszkai József (IX. ker. főkönyvtár), Pesti Ernő (olvasószolgálat), Szabóné Richlich Pona (HFO), Szász Pona (X. ker. főkönyvtár).

Az Eseménynaptár főszerkesztője: Pata- ki Ferenc (bibliográfiai osztály).

A Könyvtári Híradó szerkesztő bizottsá- ga rövidesen átalakul. A szerkesztőbizottság elnöke Tverdota Miklósné dr., a felelős szer- kesztő Mezey László Miklós lesz.

A vezetők új besorolásával kapcsolatos ren- delet értelmezése tárgyában tett javaslatain- kat elküldtük a Művelődésügyi Minisztériumba. A válasz megérkezése után a szervezeti sza- bályzat módosításának ügye ismét a szakszer- vezetői Bizalmi Testület ülésének napirendjére kerül.

A november 13-i osztályvezetői értekezlet - Szalai Ágnes beszámolója alapján - a központi zenei gyűjtemény munkáját tárgyalta és értékelte.

A fűtés szünetelése miatt három héten át zárva tartó II. kerületi főkönyvtár november 18-tól ismét olvasói rendelkezésére áll.

A XXI. kerületben létesített hármas funkcióju /felnőtt, gyermek és iskolai/ könyvtár november 26-án megnyitotta kapuit.

A II. és a III. kerületben szakfelügyeleti záróértekezletre került sor.

A XIII. kerületben a tanácsi VB tárgyalta a könyvtár munkáját. Javaslat hangzott el, hogy a kerületi tanács növelje anyagi támogatását és segítse elő a főkönyvtár további bővítését.

November 21-én a Kertész utcai olvasóteremben könyvtárvezetői értekezletet tartottak. A két napirendi pont a könyvtárak típusba sorolásának szempontjai, illetve a könyvtárak öt éves terveinek értékelése volt.

Megtörtént az 1986. év kötésmeghatározása. 2.700 darabbal csökkent a hálózati keret a központi könyvtár javára.

A szerzeményezési osztály illetékes munkatársai a Könyvtárellátó import osztályán egyeztettek a könyvtár korábban beadott, ám eddig még nem teljesített külföldi rendeléseit.

A központi könyvtár Baross utcai épületének festésével egyidejűleg bizonyos helyiségek átcsoportosítására is sor kerül. A létesítendő könyvtárak raktára elköltözik, ezzel - több lépcsőben - megoldódik egy restauráló laboratórium elhelyezésének és a zárt anyag raktározásának gondja.

A XX. kerületi Vörösmarty utcai könyvtár számára a Fővárosi Gázművektől a várt engedély megérkezett, ezzel lehetővé válik az év végéig a munkálatok befejezése, illetve a műszaki átadás.

Elkészülnek a XVII. kerületi Péceli uti, a Kertész utcai, a Lumumba utcai, a Lehel uti, valamint a Tóth József utcai könyvtárak felújításával.

A Pataky István téri főkönyvtárban a falak megrepedése miatt statikai vizsgálatok elvégzése vált szükségessé, s csak az irásbeli engedély megérkezése után nyílnak meg a gyermekkönyvtár.

HÍREK

PÁRTHÍREK

December 10-én tartottuk beszámoló taggyűlésünket, amelyen megjelent Fodor Péter, az MSZMP KB politikai munkatársa és Frank István, a VIII. kerületi PB politikai munkatársa. A beszámolót élénk vita követte. Ez alkalommal köszöntöttük Kepes Ágnes 25 éves párttagsága alkalmából.

SZAKSZERVEZETI HÍREK

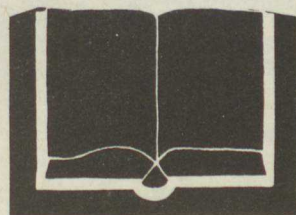
A november 15-17. között Királyréten rendezett KISZ vezetőképző táborban a szakszervezet képviselője is részt vett.

December 4-én délelőtt a kőbányai főkönyvtárban bensőséges hangulatu nyugdíjas találkozót tartottunk, amelyen Kiss Jenő főigazgató is megjelent. A találkozóról részletesen következő számunkban olvashatnak.

OKTATÁSI HÍREK

Deák Sándor gazdasági igazgató a Művelődési Minisztérium ösztöndíjasaként 1985. november 18-22. között öt napot töltött Bulgáriában.

Kerekes Pálné (HFO) a Magyar Könyvtáros Egyesület képviselőjeként 1985. november 3-tól 7-ig az NDK Könyvtáros Egyesülete 1985. évi közgyűlésén vett részt.

SZEMÉLYI HÍREK

Á t h e l y e z é s

Czeglédyné Gallyas Gabriella könyvtárost a XXII. kerületből a XXI/6. sz. könyvtárba helyezték át fiókvezetőnek.

Ú j m u n k a t á r s

Kordáné Fekete Zsuzsa könyvtáros (XI. kerületi főkönyvtár).

K i l é p e t t

Áthelyezéssel: Biróné Tóth Irén (XIII. kerületi főkönyvtár).

N y u g d i j b a v o n u l t

Amschl Johanna könyvtáros (XI. kerületi főkönyvtár). Egészséget és jó pihenést kívánunk.

S z ü l e t é s

Dusicza Ferencnének (IV. kerületi főkönyvtár) Milán nevű kislánya, Hortobágyi Nándoréknak (mozgókönyvtár) Katalin nevű kislányuk és Horváth Péternének (XV. kerületi főkönyvtár) Judit nevű kislánya született. A szülőknek és a kisbabáknak jó egészséget kívánunk!

BETÖLTETLEN ÁLLÁSHELYEK

	Munkakör	Végzettség
II. ker. főkönyvtár	tájékoztató könyvtáros	felsőfoku
II. ker. főkönyvtár	szakképzett könyvtárkezelő	10 hónapos tanfolyam
IV. ker. főkönyvtár	könyvtáros	felsőfoku
IV. ker. kettősfunkciójú gyermekkönyvtár	gyermekkönyvtáros	felsőfoku
VI. ker. főkönyvtár	szakképzett könyvtárkezelő	10 hónapos tanfolyam
X. ker. főkönyvtár	tájékoztató könyvtáros	közép- v. felsőfoku
XI. ker. főkönyvtár	műszakvezető	felsőfoku
XI. ker. főkönyvtár	könyvtáros	felsőfoku
XII. ker. főkönyvtár	gyermekkönyvtáros	felsőfoku
XIII/6. sz. fiókkönyvtár	szakképzett könyvtárkezelő	10 hónapos tanfolyam
XIV. ker. főkönyvtár	könyvtáros	felsőfoku
XVI. ker. főkönyvtár	könyvtáros	felsőfoku
XVI. ker. főkönyvtár	könyvtáros	közép- v. felsőfoku
XVII. ker. főkönyvtár	szakképzett könyvtárkezelő	10 hónapos tanfolyam
XVIII. ker. főkönyvtár	könyvtáros	középfoku
XIX. ker. főkönyvtár	gyermekrészlege szakképzett könyvtárkezelő	10 hónapos tanfolyam

PÁLYI ÉVA
1935 - 1985

Kislány korában választotta hivatását. Amióta csak emlékezett mindig könyvtáros akart lenni és az volt élete utolsó pillanataig.

Könyvet vásárolni indult, de a véletlenek kegyetlen tette - a boltba már nem érkezett meg. Vajon hányunk eltűnésekor markolna jeges felismerés munkatársaink szívébe: itt csak tragédia történhetett...? Ha voltak és vannak ennek a könyvtárnak oszlopai, megingathatatlan meghatározói, példaadói a helytállásban és a hűségben, akkor Pályi Éva az volt.

Huszonhét éven át dolgozott Újpesten, egy városnyi ember számíthatott arra, hogy a könyvtár működik és ő ott van. 1958 óta volt munkatársunk és 1967 óta a könyvtár vezetőinek helyettese.

Lelkész édesapja belülről vezérelt erkölcsét és hitét vállalva végezte munkáját derűs türelemmel, segítőkészséggel, ki nem kezdhető pontossággal és mindig ujitani, változni tudó lendülettel.

Egyetlen hónapig örülhetett csupán annak, hogy most már igazán "övé" az a könyvtár, ahol mindig is ő jelentette a folytonosságot és a biztonságot. Tervekkel teli új életét vette el tőle a balsors és lettünk mi szegényebbek az egy ügyért élő ember kitartásának, hűségének példájával.

Hamiskás tekintetű, szelid, derűs arca ma még él bennünk, de a mindent lezáró bucsu helyett magunknak kérjünk tehetséget és képességet ahhoz, hogy hivatásszeretetét, munkabírást, tanítani tudását és emberségét elevenen őrizhessük meg.

VÉGVÁRI LÁSZLÓNÉ
1932 - 1985

Pályánk küldetés, melyben a hivatástudat örökmécsese világol! A kultura terjesztését és megszerettetését csak ilyen, ugymond apostoli hittel lehet jól csinálni. Ezt várják tőlünk az emberek, a növekedő elmék - a kiszámíthatatlan lehetőség csodái.

E gondolatnak áldozva dolgozott velünk szeretett munkatársunk, aki 53 évesen távozott el...

A munkában mindig lobogni éreztem öt éves ismeretségünk alatt. Veszteség korai csillaghullása, mely bénító módon kövezi hiánya érzetét.

Örömet talált az elvégzendő feladatban, a mindennapi helytállás sokszor fárasztó körülményei között is. Ez adta személyisége utánozhatatlan derűjét, kiegyensúlyozottságát, a megbízható folyamatosság biztos tudatát. E napsugaras tárulkozásban melegített a szeretet, a kollegialitás és örködött a lelkiismeretesség. Ilyennek láttuk, tudtuk Őt.

Tevékenységéhez tartozott a szakszervezetben vállalt funkciója, bizalmi, majd főbizalmi beosztása. Több éven keresztül nagy szorgalommal, a segítőkészség állandósult megnyilatkozásaival látta el ezt a munkát. Figyelme kiterjedt a nyugdíjasokra is.

Könyvtárosi és mozgalmi munkájában kitűzött célja, életének tartalma maradt a jobbitás és a használni akarás.

Ez a legfőbb örökség, amit Tőle kaptunk, s a holnapnak sem kevés. Bucsuzunk Végvári Lászlónétól tiszta embersége sziveinkben őrzött emlékével.

Toldy Csaba

BENCZÚR ÁGNES
1941 - 1985

Csaknem gyerek volt még Ági, amikor megismertem. Rögtön érettségi után került a Liszt Ferenc téri könyvtárba. Mindenféle munkához jól értett, de elsősorban a gyerekek érdekeltek. Olyan gyermekkönyvtáros volt, aki egész lényével figyelt a kis olvasókra. Szót értett velük. Rengeteg gyereket ismert név szerint, és személyre szólóan ajánlott könyvet, még a mi nagyforgalmu könyvtárunkban is. Nem is tudom, hogyan csinálta... Igen sok gyereket nevelt így igényes olvasóvá.

Nem volt bőbeszédű, de ha megszólalt, megcsillant sajátos, kicsit fanyar humora. Már fiatalon is igen lelkiismeretes és szorgalmas volt. Ilyen volt később a felnőttkönyvtárban is. Minden energiájával a Királyi Pál utcai könyvtárért munkálkodott. És elment úgy, hogy jóformán utolsó pillanatáig dolgozott.

Szinte hihetetlen, hogy nincs már közöttünk. Nagyon fog hiányozni. Emlékét megőrizzük.

Kepes Ágnes

RÓLUNK SZÓL

Dokumentációs adattár

Évfordulók 1986–1990

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Pataki Ferenc gyűjtésében és szerkesztésében elkészítette az Évfordulók 1986–1990 című dokumentációs adattárát. Az adattár a következő öt év jeles dátumait adja közre 540-oldalon, megkönnyítve ezzel a megemlékezések előkészületeinek távlati tervezését. A kéziratként, minimális példányszámban megjelenő dokumentációs anyag kizárólag neves személyiségek születési és halálozási időpontjainak ke-
rek fordulót közli. A kézirat mintegy 8000 tételt tartalmaz. Évenkénti és hónapokénti bontásban, a napi dátumok sorrendjében adja közre e személyek születési és halálozási idejét, nemzetiségét, tevékenységüknek rövid jellemzését, munkásságuk társadalmi fontosságát és elismerését stb. Külön tünteti fel, hogy az adott évben születésük, illetve haláluk hányadik évfordulójára emlékezünk. Az egyes évek végén szerepelnek azok az évfordulók, amelyeknek pontos hónapja és napja ismeretlen.

A dokumentáció az alábbi kézikönyvek adataira támaszkodik: Magyar életrajzi lexikon, Ki kicsoda? Munkásmozgalom történeti lexikon, Világirodalmi kisenciklopédia, A Nobel-díjasok kislexikona, valamint az Alle wichtigen Jubiläen und Gedenktage bis zum Ende des Jahrhunderts, továbbá az Események—évfordulók című kiadvány korábbi köteteire. Egymásnak ellentmondó adatok tisztázása céljából egyéb lexikonokat is használt a szerkesztő.

Az adattár megkönnyíti a könyvtárak, művelődési központok és más társadalmi és kulturális intézmények öt éves és éves terveinek, hosszabb-rövidebb távra szóló programjainak elkészítését. Hasznos emlékeztető a kiadványtervek, emlékműsorok, kiállítások, előadások időben történő előkészületeihez. A lakosság különböző rétegeinek tájékoztatásával foglalkozó információs központok számára könnyen és gyorsan felhasználható segédanyag.

Vas Népe, 1985. szept. 26.